

Підсумовуючи, слід зазначити, що трансформація ціннісних орієнтацій українського суспільства має не лише теоретичне, а й практичне значення, оскільки визначає напрями подальшого розвитку суспільства та формування національної ідентичності.

Отже, сучасні трансформації свідчать про глибоке переосмислення суспільних орієнтирів. У контексті війни формуються нові пріоритети - свобода, безпека, єдність і відповідальність, а також солідарність, волонтерство та стійкість, які визначають подальший розвиток українського суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пуертас С. Д. К. Соціокультурний підхід до вивчення цінностей / С. Д. К. Пуертас. Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. 2014. Вип. 15. С. 108-119. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mnf_2014_15_14.
2. Бондаренко О. О. Трансформація ціннісних орієнтацій українського суспільства в контексті соціокультурних змін початку XXI століття. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. 2025. № 2. С. 99–106.
3. Доля І. Трансформація ролі громадянського суспільства в Україні в умовах повномасштабної війни. Соціологічні студії. 2025. № 2(27). С. 17-25. DOI: <https://doi.org/10.17721/2306-3971-2025-02-12-12>
4. Корнієнко В. О. Трансформація політичної культури України в умовах війни: від екзистенційного виклику до нової суб'єктності. Політичне життя. 2025. № 4. С. 102-108. DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2025.4.15>.
5. Бевз Т., Капустіна В. Ціннісна трансформація, криза освіти та стратегії виживання - українського студентства в умовах війни. Україзнавство. №4 (97) 2025. С. 213-229.

Анатолій ГРИГОРУК

*Кандидат економічних наук, доцент,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна
a.hryhoruk@ukr.net*

КОРПОРАТИВНІ ЦІННОСТІ ЯК ОСНОВА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

У ринковій економіці ключову роль у ефективній діяльності підприємства відіграють не тільки матеріальні ресурси, новітні технології і управлінські рішення, а й корпоративні цінності. Власне цінності визначають внутрішню культуру організації, особливості взаємодії у колективі, формують стиль управління і репутацію компанії на ринку. Дедалі частіше підприємства дотримуються соціальної відповідальності, етичних норм та принципів сталого розвитку поряд з основною метою отриманням прибутку.

Саме цінності підприємства допомагають приймати управлінські рішення, формують атмосферу в колективі та забезпечують довготривалий розвиток компанії. Вони проявляються у поводженні з працівниками та дотриманні етичних норм, відповідальності перед суспільством і довкіллям.

В сучасних умовах конкуренції та швидких змін на ринку система цінностей є одним із важливих факторів конкурентоспроможності підприємства. Фірми, які мають чітко встановлені цінності та керуються ними у своїй діяльності, можуть легко формувати довіру клієнтів, залучати кваліфікованих працівників і підтримувати сталий розвиток.

Цінності підприємства – це сукупність принципів, переконань і норм поведінки, які визначають характер діяльності організації, взаємовідносини між працівниками, керівництвом, клієнтами та партнерами. Вони відображають філософію компанії та її бачення власної ролі у суспільстві. Корпоративні цінності можуть бути офіційно задекларованими у місії чи кодексі компанії або неформально сформованими в процесі її розвитку. У будь-якому випадку вони впливають на всі аспекти діяльності підприємства.

До основних цінностей сучасних підприємств належать відповідальність, чесність, професіоналізм, інноваційність, командна робота, орієнтація на клієнта, повага до працівників, соціальна відповідальність та екологічна свідомість.

Основа корпоративної культури підприємства це цінності. Якщо в організації дотримуються спільних принципів та цілей, то звичайно це буде сприяти підвищенню продуктивності праці та створенню позитивного психологічного клімату в колективі. Важливою рисою цінностей є їх втілення на практиці. Якщо підприємство не буде дотримуватися даних принципів у своїй діяльності, це негативно вплине на її репутацію. Зокрема, довіра до компанії буде знижуватися, якщо компанія буде лише проголошувати дотримання цінностей, а на практиці (насправді) приховуватиме інформацію від споживачів або порушуватиме права працівників.

Цінності мають надзвичайно велику вагу у діяльності підприємства. Саме цінності визначають основу стратегічного розвитку компанії, визначають поведінку працівників та впливають на ефективність управління. Вони є основою корпоративної культури, яка є сукупністю норм, традицій і правил поведінки, які мають місце у компанії. Коли у компанії домінує дух взаємоповаги, підтримки та відповідальності, тоді працівники працюють ефективніше й відчують себе частиною колективної справи.

Корпоративна культура допомагає зменшенню конфліктів у колективі, покращує комунікації між працівниками та керівництвом, заохочує персонал до

зростання продуктивності праці, а також формує лояльне ставлення працівників до організації.

Імідж підприємства суттєво залежить від того, наскільки воно дотримується своїх цінностей. Сьогодні споживачі все більше звертають увагу не тільки на якість товарів чи послуг, а й на доброчесність бізнесу. Компанії, які додержуються засад чесної конкуренції, цінують права працівників, запроваджують соціальні ініціативи та дбають про довкілля, мають кращий імідж і користуються більшою прихильністю споживачів. Репутація впливає на рівень продажів, співпрацю з партнерами та інвестиційну привабливість, тобто є суттєвим нематеріальним доробком організації.

Принципи організації сприяють формуванню механізм мотивації працівників. Співробітники компанії з більшим задоволенням працюють, коли їх шанують, створені хороші умови праці з справедливою оплатою, наявні можливості професійного розвитку та забезпечується командна робота. Працівники, які підтримують цінності підприємства, переважно показують вищий рівень відповідальності та ініціативності. Це сприятливо впливає на загальні результати діяльності організації.

Цінності підприємства можна поділити на кілька основних груп: етичні, професійні, соціальні, екологічні.

Етичні цінності це чесність, справедливість, відповідальність, повага до людини та дотримання законів. Власне такі цінності формують засади довіри між організацією, працівниками та клієнтами, а також допомагають формуванню позитивної іміджу компанії.

До професійних цінностей належать якість виконання роботи та професійний розвиток працівників, а саме: компетентність, дисципліна, ефективність і бажання до самовдосконалення. Організації, які приділяють увагу професійному розвитку персоналу та стимулюють підвищення кваліфікації працівників, досягають вищого рівня конкурентоспроможності й ефективності діяльності.

Відповідальність підприємства перед суспільством відображають соціальні цінності. Вони виявляються у благодійності, підтримці громади, створенні робочих місць, забезпеченні безпечних умов праці та підтримці освіти й науки. Соціально відповідальна компанія буде постійно сприяти розвитку суспільства, зміцнювати довіру населення та вибудовувати позитивну репутацію організації.

У сучасних умовах все більшого значення набуває екологічна відповідальність компанії. З цією метою підприємства запроваджують енергозберігаючі технології, сортування відходів, скорочують викиди шкідливих речовин та застосовують екологічні матеріали у виробничому

процесі. Екологічні цінності є визначальними не тільки для охорони та захисту природи, а й для підвищення конкурентоздатності та репутації організації.

В Україні теж збільшується зацікавлення по дотриманню корпоративних цінностей. Все більше підприємств сприяють волонтерським проектам, помагають Збройним силам України, запроваджують соціальні програми для персоналу та дотримуються етичних стандартів у комерційній діяльності. Це підтверджує те, що сучасні підприємці все частіше орієнтуються не тільки на дохід, а й на суспільну вигоду.

Не дивлячись на значення корпоративних цінностей їх запровадження супроводжується деякими перепонами. Найважливішими перешкодами у впровадженні та втіленні корпоративних цінностей є формалізм, безвідповідальність між словами та діями керівництва, бездумне слідування правилам та паперам, недостатнє спілкування всередині організації. Ці фактори негативно впливають на ефективність діяльності компанії та стан довіри серед персоналу.

Для ефективного втілення корпоративних цінностей потрібно правильно визначити мету та правила організації, довести їх до всього колективу і засвідчувати проголошені цінності фактичними діями (кроками, вчинками). Важливе значення у цьому процесі має менеджери компанії. Власне вони повинні взірцем виконання корпоративних цінностей.

Таким чином, цінності підприємства є вагомим компонентом його діяльності та розвитку. Становлення корпоративних цінностей є непростим, але необхідним процесом. Корпоративні цінності є не тільки етичною основою компанії, а й істотним та визначальним ресурсом у сучасному бізнесі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балабанова Л. В. Управління персоналом : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 468 с.
2. Бойко М. І. Корпоративна культура підприємства в умовах сучасного менеджменту. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну*. 2022. № 3 (161). С. 98–104.
3. Гриньова В. М. Організаційна культура підприємства : навч. посіб. Харків : Вид. ХНЕУ, 2018. 312 с.
4. Кравченко І. С. Роль корпоративних цінностей у формуванні конкурентоспроможності підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Економіка*. 2023. Вип. 2 (62). С. 44–49.
5. Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом : навч. посіб. Київ : Кондор, 2020. 296 с.
6. Мескон М., Альберт М., Хедоурі Ф. Основи менеджменту / пер. з англ. Київ : Видавництво «Діалектика», 2017. 672 с.
7. Савченко В. А. Цінності організації як чинник ефективного управління персоналом. *Економіка та держава*. 2021. № 4. С. 52–57.